

УДК 351:35.075.5

Механізми державного регулювання трансформаційних процесів у системі судової влади України

А.Г.БАШТАННИК

Академія муніципального управління, м. Київ, Україна
E-mail: rv_dnipropetrovsk@nsj.gov.ua

В.В.БАШТАННИК

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Дніпропетровськ, Україна
E-mail: ddepartment-law@mail.ru

Авторське резюме

Функціонування правової держави вимагає втілення принципів верховенства права, при цьому діяльність держави, її органів окреслена нормами Конституції, законодавчих актів, іншими нормативними актами, а права і свободи людини та їх гарантії визначають пріоритети державної діяльності. За таких умов змінюється і роль суду як органу судової влади, що, здійснюючи судочинство на засадах законності, об'єктивності та неупередженості, вирішує конфліктні ситуації в усіх сферах правових відносин, включаючи визначення міри відповідальності держави та її органів перед людиною і громадянином, особи перед особою та особи перед державою. Невід'ємною умовою побудови в Україні демократичної правової держави є становлення сильної та незалежної судової влади, дієвості якої передбачає передусім створення єдиної судової системи та гарантування незалежності здійснення правосуддя на основі функціонування раціональних механізмів державного регулювання у системі судової влади. Дослідження базуються на основі використання комплексу загальнонаукових і спеціальних наукових методів дослідження. Зокрема, застосування системного підходу надало можливість розглянути нормативно-правове регулювання організації та діяльності правосуддя в його розвитку і виявити причинну обумовленість такого розвитку. Застосування методу функціонального аналізу дозволило сформулювати уявлення щодо проблемних питань у здійсненні правосуддя в Україні. Розвиток і вирішення сучасних проблем судової системи європейських країн обумовлені такими факторами, як: особливості проведення судових реформ; структура судоустрою; структура адміністративної юстиції (відділена від судової системи); визначальна роль Президента України у призначенні суддів, забезпечення незалежності суддів. Раціонально організована система судів та органів, що забезпечують функціонування судової влади, є однією із гарантій справедливого й ефективного правосуддя. Така система потребує вдосконалення з метою реалізації засад судочинства, визначених Конституцією та міжнародними зобов'язаннями України щодо забезпечення права кожної особи на захист компетентним і неупередженим судом, а також з метою наближення правосуддя до громадян. Для забезпечення права особи на розгляд справи в розумний строк, а також інших прав, гарантованих статтею 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод доцільно побудувати таку систему загальних судів, яка була б оптимальною і відповідала потребам суспільства.

Ключові слова: державна влада, судова влада, судова система, суд, механізми державного управління, органи влади.

The mechanisms of state regulation of transformation in the judicial system Ukraine

A.H. BASHTANNYK

Municipal management academy, Kiev, Ukraine
E-mail: rv_dnipropetrovsk@nsj.gov.ua

V.V. BASHTANNYK

Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National academy of public administration, office of the President of Ukraine, Dnepropetrovsk, Ukraine
E-mail: ddepartment-law@mail.ru

Abstract

Functioning of of law demands implementation of the rule of law, the activities of the state, its agencies outlined provisions of the Constitution, laws, other regulations, and the rights and freedoms and their guarantees determine the priorities of the state. Under these conditions change and the role of the court as a judicial body that exercise justice on the principles of legality, objectivity and impartiality solve conflicts in all areas of legal relations, including the determination of degree of responsibility of the state and its organs

© А.Г.Баштанник, В.В. Баштанник, 2013

of man and citizen, person to individual and the individual to the state. Under these conditions, an essential condition for building in Ukraine a democratic state is to establish a strong and independent judiciary, the validity of which primarily provides a unified judicial system and thus guaranteeing the independence of justice, based on rational functioning mechanisms of public regulation in the judicial system. article based on the use of complex general and specific research methods. In particular, of system approach application provided an opportunity to consider the legal regulation of the organization and the judiciary in its development and to identify the causality of such development. Application of functional analysis allowed to form ideas about issues of justice in Ukraine. In the context of the application of European experience in reforming of the judiciary should be emphasized that the development and solution of contemporary problems of the judicial system of the European countries caused by factors such as characteristics of judicial reform, the structure of the judicial system, the structure of administrative justice (separate from the court system), which determines the role of the President of Ukraine in the appointment of judges, ensure the independence of judges. Rationally organized system of courts and to ensure the functioning of the judiciary is one of the guarantees of a fair and effective justice. Such system needs to be improved in order to implement the principles of justice, determined by the Constitution and its international commitments Ukraine to ensure the right of every person to protect a competent and impartial court and to the approximation of justice to citizens. To ensure the individual right to trial within a reasonable time, as well as other rights guaranteed by Article 6 of the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms should build a system of courts of general jurisdiction, which would be optimal and meet the needs of society.

Keywords: state power, the judiciary, the judicial system, the court, mechanisms of public administration, public authority, independence of judges.

Постановка проблеми. Реформування судової системи з огляду на надзвичайно важливі правові, соціальні, економічні, політичні й інші наслідки має бути науково обґрунтованим, системним та продуманим. Судова реформа безпосередньо стосується кожної людини, захисту її прав і свобод. Здійснювані впродовж останніх років заходи щодо реформування судової системи не привели до створення належних умов для функціонування безстороннього, незалежного і справедливого суду. Однією з основних причин цього є здійснення такого реформування без раціонально побудованої стратегії, без чітко визначених цілей, нерідко - на хибних концептуальних засадах. Саме тому реформування має обов'язково ґрунтуватися на адаптації в Україні передового зарубіжного досвіду розробки ефективних моделей справедливого судочинства в контексті побудови європейської моделі правової держави й одночасно - ефективної механізму державного регулювання в системі судової влади.

Питання функціонування судової влади традиційно є актуальними і активно досліджуються вітчизняною та зарубіжною юридичною наукою. Але переважна більшість наукових робіт присвячена спеціальним проблемам конституційного та процесуального права, питанням судового устрою. Щодо відповідних загальнотеоретичних проблем, то вони й досі залишаються малодослідженими. Це особливо стосується обґрунтування владної природи судової системи, з чого випливають визначення її місця в системі поділу влади та системі державного управління.

Демократична трансформація українського суспільства передбачає перетворення в сфері парламентської, адміністративної, муніципальної, судової діяльності з метою створення умов

формування в Україні демократичної, правової держави. Цієї мети можна досягти тільки за умови наявності ефективної державної влади, заснованої на принципі поділу влади. Актуальність даної статті обумовлена тим, що прийняття в 2010 р. нового Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суттєво змінило зміст і напрям діяльності судів зі зміцнення законності в державі, захисту прав і свобод людини в адміністративному, конституційному, господарському, цивільному і кримінальному судочинстві.

Таким чином, Україна одержала унікальну можливість створити таку судову систему, яка, спираючись на позитивний досвід діяльності судових систем інших держав, змогла б ефективно виконати призначену їй роль у суспільстві - стати надійним гарантом захисту прав і свобод людини. Однак специфіка судової влади - однієї із самостійних гілок державної влади - до кінця не усвідомлена ні в суспільстві, ні на рівні державного апарату. Без повноцінної судової влади інші гілки державної влади є неефективні, а це обумовлює й неефективність системи державної влади в цілому.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема раціональної побудови та функціонування судової системи традиційно є актуальним науковим завданням і активно досліджується вітчизняною і зарубіжною юридичною наукою. Теоретичну основу дослідження щодо проблем структури судової системи та принципів її побудови складають праці вітчизняних учених-правознавців В.Андрейцева, В.Бойка, В.Бринцева, А.Зайця, Р.Калюжного, І.Коліушка, А.Колодія, Р.Куйбіди, В.Копейчикова, М.Козюбри, В.Котюка, С.Лисенкової, В.Маляренка, В.Онопенка, О.Петришина, Ю.Пивоварова, В.По-

горілка, С. Прилуцького, Д. Притики, О. Ригіної, А. Селіванова, В. Святоцького, В. Скоморохи, О. Скакун, А. Стрижака, Є. Танчева, В. Ткаченка, Ю. Тодики, М. Титова, В. Шаповала, Ю. Шемшученка, В. Шипкіна, С. Шумського та ін.

Метою дослідження є комплексний аналіз теоретичних та практичних проблем формування та реалізації механізмів державного регулювання здійснення судової реформи в Україні у контексті становлення ефективного правосуддя, яке відповідає європейським стандартам захисту прав та інтересів людини і громадянина. Зазначена мета обумовила постановку і розв'язання наступних завдань, зокрема встановити особливості формування механізмів державного регулювання здійснення судової реформи в Україні, визначити подальші напрями реформування судової системи України, виявити проблемні питання правового регулювання окремих інститутів, які потребують негайного вирішення найближчим часом.

Невирішеними проблемами виступають теоретичні та практичні проблеми реалізації судової реформи в Україні, сутність реформування судової системи, шляхи адаптації законодавства України до європейських стандартів. Складовими частинами проведеного дослідження стали питання визначення концептуальних напрямків здійснення реформи судової системи; здійснення правосуддя; з'ясування закономірностей законодавчого та організаційного забезпечення судової реформи в Україні; визначення проблемних питань, які повинні були вирішуватись у ході проведення судової реформи.

Виклад основного матеріалу. Одним із основоположних принципів громадянського суспільства, змістом людського буття є соціальна справедливість. Її забезпечення й дотримання у сучасних країнах здійснює судова влада – складова державної влади, що чинить правосуддя уповноваженими на те державними органами (судами) шляхом справедливого розв'язання правових конфліктів між окремими громадянами, між громадянами та органами влади й організаціями. Захист громадянських прав і свобод – визначальна характеристика правової держави [1; 256].

Завдання раціонально організованого державного управління – сформулювати раціональний механізм державного регулювання процесів забезпечення конституційно визначених прав і свобод, їх реалізації та захисту. У свою чергу, механізм державного регулювання – це система нормативно визначених, взаємодіючих органів та організацій держави, створених для реалізації завдань і функцій та наділених спеціальними повноваженнями у відповідній сфері діяльності.

Судова влада є невід'ємною частиною механізму державного регулювання суспільних процесів. В юридичній літературі, багатьох офіційних документах судова влада ототожнюється з правосуддям. Однак саме правосуддя тлумачиться і в широкому, і у вузькому значеннях: як будь-яка діяльність, що здійснюється судом і тільки як розгляд справ у судовому засіданні. З цих позицій правомірним є визначення поняття судової влади. Отже, судова влада – самостійна і незалежна гілка державної влади, утворена для вирішення на основі закону шляхом здійснення правосуддя державними органами – судами в особі суддів і залучених у встановлених законом випадках до здійснення правосуддя представників народу соціальних конфліктів між державою і громадянами, самими громадянами, юридичними особами, контролю за конституційністю законів; захисту прав громадян у їх взаємовідносинах з органами виконавчої влади і посадовими особами; контролю за додержанням прав громадян при розслідуванні; встановленні юридичних фактів.

До поняття судової влади зазвичай включають сукупність таких відповідальних владних повноважень, якими наділено суд з метою поновлення порушеного права і справедливості, застосування заходів державного примусу до осіб, що зазіхають на державні інтереси, законні інтереси громадян та їх об'єднань, у тому числі заходів кримінального покарання до злочинців. Незалежна судова влада є важливим дійовим інструментом здійснення стримувань і протидії у механізмі поділу влади. За своїм призначенням і функціональними можливостями вона має особливу перевагу перед іншими гілками влади, бо не існує такої діяльності держави в особі її органів, яка не підлягала б судовому контролю.

Правосуддя забезпечує дотримання прав і свобод громадян та захист їх у випадку порушення, є гарантом законності й порядку у суспільстві. Значення судових органів у сучасних державах полягає ще й у тому, що вони виступають своєрідним регулятором відносин у суспільстві, яке складається з різних, часто-густо конфліктуючих груп та індивідів з різними цінностями, сподіваннями, інтересами [1; 87]. Система правосуддя має розв'язувати конфлікти, що виникають між окремими громадянами, між групами громадян (асоціаціями, організаціями, об'єднаннями), між окремим громадянином та державою. В. Лемак узагальнює методологічні підходи до розуміння сутності правової реформи у вітчизняній і зарубіжній юридичній науці, виділяє серед них такі: 1) правова реформа зводиться до реформування лише публічно-правової сфери суспільства і в цьому сенсі називається державно-правовою

реформою («вузький підхід»); 2) вона спрямована на реформування правової системи суспільства, її структури та окремих компонентів («розширений підхід»). При цьому правова реформа – це державна політика, спрямована на системні перетворення за допомогою юридичних засобів сутності держави, її основних функцій, правових основ стосунків із суспільством та окремими індивідами на основі принципів конституціоналізму та правової держави [2].

Відповідно до одного з визначень, що наведені в тлумачних словниках англійської мови, «стандарт» – це ознаки певного явища, що встановлені компетентним органом, звичаєм або за загальною згодою, як модель чи приклад. Зазначається, що слово стандарт (standard) утворює синонімічний ряд із словом критерій (criterion), яке застосовується щодо будь-яких ознак (характеристик), що можуть використовуватись для перевірки якості певного об'єкта, незалежно від того, чи сформульовано такі характеристики, як правило або принцип, чи ні. Отже, стандарт – це певний зразок (еталон, модель), що приймається за вихідний для порівняння з ним інших подібних об'єктів чи явищ [3;151].

Таким чином, стандарти судочинства є складовою частиною міжнародних стандартів прав людини, оскільки вони покликані забезпечити належний рівень та ефективність судового захисту прав і свобод людини. Судочинство є важливою гарантією законності реалізації суб'єктами їхніх прав та обов'язків; надає можливість визначити якість їх виконання, дозволяє реалізувати норми, що встановлюють відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків, сприяє поновленню порушених прав, свобод та законних інтересів суб'єктів. Разом із тим термін «європейські стандарти» для більш детального вивчення можна розглядати не тільки на рівні Ради Європи (під такими стандартами маються на увазі положення Конвенції 1950 р. та практика їх застосування Європейським судом із прав людини, яка є надзвичайно важливою в аспекті тлумачення Конвенції, забезпечення уніфікованого застосування її норм усіма державами-учасниками та істотно впливає на формування єдиних європейських стандартів) [4;55-62], але і на рівні правових систем окремих європейських держав. Отже, стандарти судочинства можна визначити, як систему правових норм, принципів і правових звичаїв, що встановлюють обов'язковий (мінімальний) рівень гарантованості прав особи в судовому процесі та способи реалізації таких прав. Серед міжнародних стандартів діяльності судів особливе місце займають стандарти доступності судочинства, його оперативності та своєчасності. Дані стандарти

діяльності визначені Системою стандартів і вимірювань успішності судів, яку було розроблено в США ще в 1987 р. Відповідно до положень даної системи, доступність як стандарт діяльності суду передбачає його відкриту діяльність, можливість бути присутніми на судових засіданнях, зручність використання самого приміщення суду, право брати участь у судових засіданнях, незважаючи на наявні в особи фізичні вади, повага до особи з боку працівників суду, справедливий розмір судових зборів. Оперативність і своєчасність відображає дотримання строків вчинення процесуальних дій судом, починаючи з моменту відкриття провадження у справі до моменту вручення стороні копії рішення [5].

Аналіз нормативної бази у сфері судоустрою свідчить про те, що відсутність детально розроблених доктрин (концепцій) судового менеджменту спричиняє нечіткість і непослідовність пропозицій по вдосконаленню системи управління ефективністю правосуддя. Декларативною і відірваною від життя виглядає констатація, що відповідно до принципу поділу влади судові і організаційно-управлінські функції не повинні поєднуватися в рамках судової влади й що «важливо – чітко розмежувати повноваження суддів і органів виконавчої влади». У формулюванні цього концептуального положення міститься кілька методологічних помилок. По-перше, без належних конституційних підстав організаційно-управлінські функції виокремлюються зі складу судової влади. По-друге, усередині самої системи управлінські процеси жодним чином не перетинаються з повноваженнями виконавчої влади. Тому в такому контексті непотрібно ніяких розмежувань.

Натомість у сучасній науково-теоретичній думці немає одностайності щодо визначення сутності державного впливу (управління) на судову владу, зокрема, визначення поняття механізми державного регулювання в системі судової влади. Адже під державним управлінням у сфері судочинства не можна розуміти тільки законодавче закріплення та матеріально-технічне забезпечення роботи судів. Дана діяльність є ширшою, до якої окремі автори відносять питання організації судових органів, управління кадрами судових органів, перевірку організації роботи судових органів та ін. Тобто, судове управління поєднує в собі функції, які сьогодні належать декільком органам. На нашу думку, даний інститут повинен розвиватися, тому що з'ясування шляхів удосконалення діяльності з організаційного забезпечення судів практично може відбуватися саме у контексті визначення ролі та місця державного управління судовою системою України.

Суспільні трансформації, що відбуваються на нинішньому етапі розвитку України, у пері-

од становлення й розвитку правової держави, формування громадянського суспільства актуалізуються дослідження сутності судової влади й гарантій забезпечення її незалежності [6]. Незалежність судової влади є однією з вагомих демократичних засад суспільства, реалізація якої – важлива умова побудови правової держави. Проблема незалежності судової влади не обмежується окремою державою, а привертає увагу міжнародного співтовариства, тому можливо говорити про інтернаціоналізацію стандартів у галузі судоустрою. Вступивши в 1995 р. до Ради Європи, Україна прийняла на себе певні зобов'язання щодо забезпечення незалежності судової влади та її носіїв. Аналіз судової практики зарубіжних країн засвідчив, що з позицій організації діяльності судової влади, судова незалежність – це незалежність судової системи в цілому від виконавчої та законодавчої гілок влади, що передбачає право людини на незалежний суд, право й обов'язок судді бути незалежним у процесі прийняття рішень, включає реальну матеріальну і фінансову незалежність суду й водночас базується на реальному державному механізмі закріплення особливого статусу суддів.

Незважаючи на декларовану на конституційному рівні єдність органів судової влади, на сьогодні в Україні функціонують кілька самостійних судових систем, які мають відокремлене кадрове, фінансове та матеріально-технічне забезпечення, свої ради суддів, кваліфікаційні комісії тощо [7]. Кожна з цих систем має й власне процесуальне забезпечення, у кожній з них навіть власне розуміння й основних категорій доказового права. Першочерговими проблемами організаційного, процесуального та методологічного забезпечення сучасного судочинства виступають: організаційне приведення органів судової влади України відповідно до задекларованого законодавством України принципу єдності судової системи та створення єдиного і рівного для всіх суб'єктів правовідносин державного суду з покладанням на нього здійснення функцій правосуддя у справах, що виникають з будь-яких правовідносин; здійснення правосуддя має відбуватися в межах системи процесуальних норм, що підпорядковані єдиним принципам. Разом з тим, на підставі аналізу міжнародно-правових актів у галузі організації судової влади слід зробити висновок про те,

що незалежність суддів як носіїв судової влади включає й відповідні моральні вимоги. Особливість професії судді з позиції етичних вимог полягає в наявності морального права вирішувати долю інших людей. Наділення правом бути суддею означає суспільну довіру йому, для збереження якої з боку суспільства суддя повинен додержуватися загально визнаних моральних вимог. Моральний самоконтроль судді, дотримання ним етичних вимог робить суд доступним для членів суспільства, дозволяє виключити сумніви в безсторонності суддів.

Висновки. Судова влада - це той новий політичний і правовий феномен, який адекватно відображає прагнення побудувати на українській землі правову державу, засновану на доктрині поділу влади. Судова влада за своїм призначенням і функціональними особливостями має особливу перевагу перед іншими гілками влади і полягає ця перевага в тому, що не існує такої діяльності держави в особі її органів, яка не підлягала б судовому контролю. Проведене дослідження показало, що судова реформа не буде ефективною, якщо вона проводитиметься окремо від заходів, спрямованих на розбудову України як демократичної, соціальної та правової держави.

Судова реформа має бути однією з компонент правової реформи, за якої актуалізується вдосконалення законодавчого процесу, підвищення якості законів, приведення їх у повну відповідність із Конституцією України та міжнародних зобов'язань держави. У контексті формування сучасної парадигми реформування судової системи мають бути передбачені першочергові й перспективні, системні й цілісні, науково обгрунтовані й методологічно виважені заходи й засоби завершення судової реформи в Україні відповідно до потреб правової демократичної держави й громадянського суспільства. Розробка та реалізація ефективних механізмів державного регулювання системи судової влади, спрямованих на реформування судової системи, надасть змогу підготувати та внести у певній послідовності взаємоузгоджені зміни до Конституції та законів України, відтак завершити формування самостійної судової влади в державі, запровадити дієвий неупереджений і незалежний механізм забезпечення прав і свобод громадян, прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Академічна юридична думка / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: Ін Юре, 1998. – 503 с.
2. Лемак В.В. Правова реформа в Чехії і Словаччині в умовах постсоціалістичної модернізації: теоретичні і практичні проблеми.: Автореф. дис. д-ра. юр. наук. 12.00.01 / Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого – Х., 2003. – 40 с.
3. Москвич Л. М. Міжнародні стандарти ефективності судової системи та їх значення під час проведення судової реформи в Україні / Л.М.Москвич // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – № 2 (15). – С.151.

4. Коліушко І.Б., Куйбіда Р.О. Пріоритети судової реформи на сучасному етапі / І. Б. Коліушко, Р. О. Куйбіда // *Право України*. – 2010. – № 5. – С. 55-62.
5. Ригіна О. До питання про становлення та розвиток федеральної судової системи США / О.Ригіна // *Вісн. Львів. ун-ту. Серія юрид.* – 2010 – Вип. 50. – С. 98-104.
6. Святоцький О. Д. Судова влада в Україні : актуальні питання реформування / О. Д. Святоцький // *Право України*. – 2010. – № 5. – С. 30–39.
7. Обрусна С. Ю. Теоретико-методологічні засади судового управління: щодо постановки проблеми / С.Ю.Обрусна // *Форум права*. – 2010. – № 2. – С. 339–342 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10ocjcpp.pdf>

REFERANCES:

1. Akademichna yurydychna dumka / *Za zah. red. Yu. S. Shemshuchenka* (Academic Legal Opinion). К.: *In Yure*, 1998. 503 p.
2. *Lemak V.V. Pravova reforma v Chekhii i Slovachchyni v umovakh postsotsialistychnoi modernizatsii: teoretichni i praktichni problemy.*: Avtoref. dys. d-ra. jur. nauk. 12.00.01 (Legal Reform in the Czech Republic and Slovakia in a post-socialist modernization: theoretical and practical concerns.: Author. Thesis. Dr.. jur. Science. 12.00.01). *Natsionalna yurydychna akademii Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho*. Kh., 2003. 40 p.
3. *Moskvych L. M. Mizhnarodni standarty efektyvnosti sudovoi systemy ta yikh znachennia pid chas provedenia sudovoi reformy v Ukraini* (International Standards efficiency of the judicial system and their importance in judicial reform in Ukraine). *Visnyk Akademii advokatury Ukrainy*. 2009. № 2 (15). P. 151.
4. *Koliushko I.B., Kuibida R.O. Priorytety sudovoi reformy na suchasnomu etapi* (Judicial reform priorities at present). *Pravo Ukrainy*. 2010. № 5. P. 55-62.
5. *Ryhina O. Do pytannia pro stanovlennia ta rozvytok federalnoi sudovoi systemy SShA* (On the formation and development of the federal judicial system of the United States). *Visn. Lviv. Un-tu. Serii yuryd.* 2010. Vyp. 50. P. 98-104.
6. *Sviatotskyi O. D. Sudova vlada v Ukraini : aktualni pytannia reformuvannia* (Judiciary in Ukraine: issues of reform). *Pravo Ukrainy*. 2010. № 5. P. 30–39.
7. *Obrusna S. Yu. Teoretyko-metodolohichni zasady sudovoho upravlinnia: shchodo postanovky problemy* (Theoretical and methodological principles of judicial administration: on the formulation of the problem). *Forum prava*. 2010. № 2. P. 339–342. Mode of access : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10ocjcpp.pdf>

Баштанник Алла Григорівна – аспірант
 Академія муніципального управління
 Адреса: 49040, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, б.26, оф. 601
 Телефон: +38 (056) 713 45 33, E-mail: rv_dnipropetrovsk@nsj.gov.ua

Баштанник Віталій Володимирович – доктор наук з державного управління, професор
 Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України
 Адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29, ауд. 407
 Телефон: +38 (056) 794-58-04, E-mail: ddepartment-law@mail.ru

Bashtannyk Alla Hryhorivna – postgraduate
 Municipal management academy
 Address: 26, Gagarin Avenue, r. 601, Dnipropetrovsk, 49040
 Phone: +38 (056) 713 45 33, E-mail: rv_dnipropetrovsk@nsj.gov.ua

Bashtannyk Vitalii Volodymyrovych – doctor of public administration, Full Prof.
 Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National academy of public administration, office of the President of Ukraine
 Address: 29, Gogol Str., r. 407, Dnipropetrovsk, 49044
 Phone: +38 (056) 794-58-04, E-mail: ddepartment-law@mail.ru